

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ  
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**



Факультет психології

Кафедра загальної психології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Психологія сексуальності**

Освітня програма: для усіх ОП

Освітній рівень: бакалаврський (перший)  
магістерський (другий)

Галузь знань: для усіх галузей знань

Спеціальність: для усіх спеціальностей

Затверджено на засіданні кафедри  
Протокол № 1 від “26” серпня 2022 р.

## ЗМІСТ

1. Загальна інформація
  2. Анотація до курсу
  3. Мета та цілі курсу
  4. Результати навчання (компетентності)
  5. Організація навчання курсу
  6. Система оцінювання курсу
  7. Політика курсу
  8. Рекомендована література

<b>1. Загальна інформація</b>	
<b>Назва дисципліни</b>	Психологія сексуальності
<b>Викладач (-і)</b>	Федик Оксана Василівна
<b>Контактний телефон викладача</b>	596066
<b>Е-mail викладача</b>	<a href="mailto:oksana.fedyk@pnu.edu.ua">oksana.fedyk@pnu.edu.ua</a>
<b>Формат дисципліни</b>	очна /заочна
<b>Обсяг дисципліни</b>	3 кредити ЄКТС
<b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>	<a href="https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/2427">https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/2427</a>
<b>Консультації</b>	відповідно до графіку
<b>2. Анотація до курсу</b>	
<p>Психологія сексуальності сформувалася, об'єднавши в собі анатомо-фізіологічні, психологічні, медичні (насамперед сексологічні), соціальні, історико-культурологічні аспекти. Курс спрямований на поглиблення розуміння психотілесного розвитку особистості під впливом вікових та культурних чинників. Програма курсу передбачає оволодіння студентами базових знань з проблем сексуальності людини і сексуальних відносин між людьми, методами дослідження чоловічої і жіночої сексуальності. Дана дисципліна розкриває та формує сексуальну культуру, установки і цінності на основі сучасних наукових знань з психології сексуальності, які дадуть можливість зберегти своє сексуальне і репродуктивне здоров'я, розуміти сексуально обумовлені особливості поведінки людей, розпізнавати сексуальні дисфункції і девіації. Сучасний стан освіченості у сфері сексуальності можна вважати як незадовільний, тому вивчення курсу дозволить студентам мати комплексне уявлення про формування та прояви сексуальності.</p>	
<b>3. Мета та цілі курсу</b>	
<p><b>Мета курсу:</b> ознайомлення студентів із закономірностями та основними етапами психосексуального розвитку людини, становленням статевої самосвідомості, статевої поведінки, психосексуальної орієнтації, а також поняття "статевої конституції", етапами копулятивного циклу, особливостями чоловічої та жіночої сексуальності, здійснити аналіз порушень статевої функції та сексуальні перверзії у чоловіків та жінок, а також розглянути методи психологічної допомоги сексуальних порушень. Сприяння збагаченню спілкуванню в соціальній комунікації, розвитку емоційного, тілесного та стратегічного інтелекту; сприяння розумінню людей у їхніх психосексуальних викликах та поведінковій динаміці.</p> <p><b>Цілі курсу:</b> забезпечувати реалізацію системного підходу до висвітлення соціокультурних та психологічних аспектів сексуальності, психологічних закономірностей сексуальної поведінки, озброїти студентів знаннями з проблем вікових особливостей сексуальної поведінки, психології подружнього статевого життя, психології статевого розладу. Цільовими орієнтирами є покращення власного образу, самореалізація в стосунках та життєтворчості. Вивчення курсу допоможе виправляти особисті помилки та уникати психологічних маніпуляцій сексуального характеру в різних сферах життя.</p>	
<b>4. Результати навчання (компетентності)</b>	
<p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, мислити концептуально, системно, саногенно.</p> <p>ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним,</p> <p>ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.</p> <p>ЗК12. Здатність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них з позицій принципу гуманізму; ставитись з повагою до мультикультурності та різноманітності</p> <p>СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології та сексології.</p>	

СК3. Здатність до розуміння специфіки сексуальної поведінки, діяльності та вчинків людини з огляду на її статевість та сексуальність.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ на основі анатомо-фізіологічних, вікових, психологічних, соціокультурних аспектів.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для розширення знань у сфері сексуальності та вирішення психосексуальних проблем.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності..

ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я, сексуального здоров'я та психологічного благополуччя.

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Взаємодія з людьми, загальнокультурна грамотність, здатність до навчання, здатність логічно обґрунтовувати позицію, навички спілкування, уміння слухати і запитувати, формування власної думки та ін.

### 5. Організація навчання курсу

#### Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

#### Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	Для всіх спеціальностей	2-3-4 бакалавр; 1 магістр	вибірковий

#### Тематика курсу

Тема	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
1. Основи сексології. Сексологія як міждисциплінарна галузь наукових знань.	лекція	1. Акімова Л. Н. Психологія сексуальності / Л.Н. Акімова. - Одеса: СМІЛ, 2005. – 198с. 2. Діденко С. В. Психологія сексуальності як наука. Формування і розвиток знань із психології сексуальності. Стаття людини та особливості її формування// Психологія сексуальності: підручник : [для студентів ВНЗ] / С. В. Діденко, О. С. Козлова ; М-во освіти і науки України. - Київ, 2009. – С. 7–50.	2 Проаналізуйте основні етапи становлення сексології як самостійної науки.	10 б. опитування на семінарі; 10 б – за підготовку і презентацію повідомлення	Впродовж семестру

		<p>3.Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: підручник.- К.:Академвидав,2009.- 304</p> <p>4.ФедикО.В.Психологічні основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія» /Редагування та упорядкування О.В.Федик. – Івано-Франківськ: Плай ,2019. – 195 с. (Доповнене та перевидане).</p>			
<p>2.Стать та її детермінанти. Етапи формування сексуальності. Анатомо-фізіологічні складові сексуальної поведінки. Психофізіологія сексуальності.</p>	лекція/ семінар	<p>1. Гербут В.С. Право на сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність: сутнісний зміст та гарантії захисту: Монографія / В.С. Гербут. – Ужгород, 2019. – 264 с.</p> <p>2.Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: Підручник.- К.:Академвидав,2009.- 304 с.</p>	2/2 Розкрийте етапи формування сексуальності.	10 б. вибірково , під час опитування на семінар); 10 б – за підготовку і презентацію повідомлення	Впродовж семестру
<p>3.Психологічні аспекти сексуальності. Сексуальна гармонія та дисгармонія подружньої пари. Основні рівні розвитку сексуальної свідомості і їх взаємозв'язок із сексуальним статусом суспільства.</p>	семінар	<p>1.Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. – К.:Арістей,2003.-312</p> <p>2.Седих К.В. Психологія сім'ї:навч.посіб./К.В.Седих.-К.: ВЦ»Академія»,2015.-192 с</p> <p>3. Питлюк-Смеречинська О. Д. Психологічні особливості формування статевої ідентичності у підлітковому віці / О. Д. Питлюк-Смеречинська // Науковий вісник Миколаївського</p>	2 Розкрити психологічні аспекти сексуальності. Охарактеризувати стадії розвитку шлюбу Дати порівняльну характеристик у видам сексуальної поведінки. підготувати наукове повідомлення	10 б. вибірково , під час опитування на семінарі; 10 б – за підготовку і презентацію повідомлення	Впродовж семестру

		державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Психологічні науки. - 2013. - Т. 2, Вип. 11. - С. 233-236	«Партнерські і домінуючі залежні моделі міжстатевих відносин у сім'ї».		
4.Кохання. Інтимна близькість та навички комунікації Психосексуальний розвиток та статеві соціалізація. Поняття статі та статево-рольових стереотипів. Формування статі Етапи формування і прояви сексуальності.	лекція	1.Акімова Л. Н. Психологія сексуальності / Л.Н. Акімова. - Одеса: СМІЛ, 2005. – 198с. 2.Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. – К.:Арістей,2003.-312 3.Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: Підручник.- К.:Академвидав,2009.- 304 с. Діденко С. В. Сексуальна поведінка. Розвиток сексуальності протягом життя // Психологія сексуальності : підручник : [для студентів ВНЗ] / С. В. Діденко, О. С. Козлова ; М-во освіти і науки України. - Київ, 2009. – С. 87-228.	2 .Розкрити етапи формування статі	10 б. опитування на семінарі; 10 б – за підготовку і презентацію повідомлення	Впродовж семестру
5.Сексуальна норма і патологія. Статеві конституції чоловіка і жінки. Сексуальний темперамент.	лекція	1.Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. – К.:Арістей,2003.-312 2.Чуприков, А. П. Нормальна та кримінальна сексологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. П. Чуприков, Б. М. Цуприк. — К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. — 252 с.	2 Дати характеристик у індивідуальній і партнерській нормі.	10 б. опитування на семінарі; 10 б – за підготовку і презентацію повідомлення	Впродовж семестру
6.Психосоціальні та психологічні основи сексуальності. Періодизація 3. Фрейда, Е. Еріксона, Г. Васильченка,	лекція/ семінар	1.Акімова Л. Н. Психологія сексуальності / Л.Н. Акімова. - Одеса: СМІЛ, 2005. – 198с. 2. Тичина Д. М. Біологічні та психологічні	2/2 Розкрити психосексуальний розвиток особистості за Фрейдом. Розкрити психосоціальний розвиток	10 б. вибірково, під час опитування на семінарі; 10 б – за підготовку і	Впродовж семестру

У.Мастерса та В.Джонсонс..		детермінанти сексуальності [Електронний ресурс] / Д. М. Тичина // Правовий часопис Донбасу. - 2018. - № 2. - С. 129-134. - Режим доступу: <a href="http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppd_2018_2_24">http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppd_2018_2_24</a>  3.Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. – К.:Арістей,2003.-312	особистості за Еріксоном	презентацію повідомлення	
7. Сексуальне здоров'я. Чотирьохфакторна системна концепція сексуального здоров'я. Механізми психологічного захисту.	семінар	1. Гупаловська В. А. Психологічні особливості сексуальних установок молоді [Електронний ресурс] / В. А. Гупаловська, Н. Стрілець // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Психологічні науки. – Миколаїв, 2013. - Т. 2, вип. 10. - С. 89-93. - Режим доступу: <a href="http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdups_2013_2_10_19">http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdups_2013_2_10_19</a> 2.Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. – К.:Арістей,2003.-312 3. Кушнірук Ю. Сексуальне здоров'я / Ю. Кушнірук // Будьмо здорові. - 2019. - № 4. - С. 3-58.	2 Підготувати презентацію до теми «Сексуальне здоров'я». Розкрити механізми психологічного захисту.	10 б. вибірково, під час опитування на семінарі; 10 б – за підготовку і презентацію повідомлення	Впродовж семестру
8. Основні сексуальні розлади у чоловіків та жінок. Психогенні сексуальні розлади. Сучасні погляди на	лекція/ семінар	1.ФедикО.В.Психологічні основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія» /Редагування та упорядкування О.В.Федик. – Івано-	2/2 Проаналізувати основні причини сексуальних розладів.	10 б. опитування на семінарі; 10 б – за підготовку додаткової інформації	Впродовж семестру

причини та умови розвитку розладів статевої ідентифікації. Методи дослідження пацієнтів з РСІ.		Франківськ: Плай ,2019. – 195 с. (Доповнене та перевидане). 2. Чуприков А.П, Цуприк Б.М. Нормальна та кримінальна сексологія :підруч. для студ. вищ.навч.закл./А.П.Чуприков, Б.М.Цуприк. — К.: ДП«Вид. дім «Персонал», 2011. — 252 с.		ї	
9.Терапія сексуальних розладів. Модифікації секс-терапії. Секс-коучінг. Фізіотерапевтичні методики.	семінар	1.Акімова Л. Н. Психологія сексуальності / Л.Н. Акімова. - Одеса: СМІЛ, 2005. – 198с. 2.Балабанова Л.М. «Психологія сексуальності» Курс лекцій Режим доступу <a href="http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2030/Kurs_lektsiy_ps_sex_Balabanova.pdf">http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2030/Kurs_lektsiy_ps_sex_Balabanova.pdf</a>	2/2 Назвати та охарактеризувати основні методи терапії сексуальних розладів	10 б. опитування на семінарі; 10 б – за підготовку розробки секс-терапії	Впродовж семестру
10.Психопрофілактика порушень сексуального здоров'я. Система та принципи психопрофілактики.	семінар	1.ФедикО.В.Психологічні основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія» /Редагування та упорядкування О.В.Федик. – Івано-Франківськ: Плай ,2019. – 195 с. (Доповнене та перевидане). 2.Келли Г. Основы современной сексологии. – СПб., Харьков, 2000.	2 Скласти програму психопрофілактичних заходів порушень сексуального здоров'я.	10 б. опитування на семінарі; 10 б – за підготовку презентацію повідомлення	Впродовж семестру
					Впродовж семестру
11. Закоханість та кохання. Шлюбні стосунки. Шлюбний потенціал.	семінар	1.ФедикО.В.Психологічні основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія»	2 Самостійна робота	10 б. опитування на семінарі; 10 б – за підготовку і	

Шлюбний вік.		/Редагування та упорядкування О.В.Федик. – Івано-Франківськ: Плай, 2019. – 195 с. (Доповнене та перевидане). 2.Седих К.В. Психологія сім'ї:навч.посіб./К.В.Седих.-К.: ВЦ»Академія»,2015.-192 с 3.Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: Підручник.- К.:Академвидав,2009.- 304 с.		презентацію повідомлення	
12.Психологічна сумісність партнерів. Секс у шлюбі. Цивільні шлюби. Розлучення.	семінар	1.ФедикО.В.Психологічні основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія» /Редагування та упорядкування О.В.Федик. – Івано-Франківськ: Плай, 2019. – 195 с. (Доповнене та перевидане). 2.Седих К.В. Психологія сім'ї:навч.посіб./К.В.Седих.-К.: ВЦ»Академія»,2015.-192 с 3.Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: Підручник.- К.:Академвидав,2009.- 304 с.	2  Розкрийте основні функції шлюбного союзу. Проаналізуйте психологічні типи сексуальних партнерів.	10 б. опитування на семінарі; 10 б – за підготовку і презентацію повідомлення	Впродовж семестру
13.Статеве виховання та сексуальна просвіта. Основні принципи статевого виховання та їх характеристика. Основні		1.Акімова Л. Н. Психологія сексуальності / Л.Н. Акімова. - Одеса: СМІЛ, 2005. – 198с. 2.Формування сексуальної культури молоді / [Балакірева О.М., Галусян Ю.М., Корегін О.Я. та ін.] – К. : Державний інститут	Скласти програму статевого виховання різних груп населення.	10 б. самостійна робота; 10 б – за підготовку і презентацію повідомлення	Впродовж семестру

методи та прийоми статевого виховання.		проблем сім'ї та молоді, Український ін-т соціальних досліджень, 2004. – 132 с. 3. Статеве виховання. Навчальний посібник з питань здійснення статевого виховання дітей від народження до юнацького віку. – Миколаїв: «Прінт-Експрес», 2010; Доступно за посиланням: <a href="http://www.refmaniya.org.ua/psycholog-ya/shlyachi-ta-prinsipi-zdysnennya-statevogo-vichovannya">http://www.refmaniya.org.ua/psycholog-ya/shlyachi-ta-prinsipi-zdysnennya-statevogo-vichovannya</a>			
----------------------------------------	--	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--	--	--

### **6. Система оцінювання курсу**

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання навчальної діяльності. У процесі вивчення дисципліни використовуються такі види контролю: Початковий контроль студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає в себе перевірку теоретичного матеріалу, методом фронтального усного опитування. Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях і включає якість засвоєного матеріалу, що охоплюється темою практичного заняття, а також сумлінністю студента в роботі на практичних заняттях. Визначені практичні заняття мають тестовий контроль на платформі d-learn Проміжний контроль проводиться в письмовій формі (самостійна та контрольна робота). Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. Оцінки з дисципліни виставляються з урахуванням поточних оцінок та підсумкової оцінки. Максимальна кількість балів при вивченні дисципліни 100 балів.
Вимоги до письмової роботи	Письмової (контрольна) робота студента базується на основних питаннях лекційного курсу та питаннях винесених на самостійне опрацювання. Питання повинні бути розкриті на достатньому рівні.
Семінарські заняття	Семінарські заняття покликані утвердити у студентів конкретні знання з дисципліни з проблем сексуальності людини і сексуальних відносин між людьми, методами дослідження чоловічої і жіночої сексуальності, формувати сексуальну культуру, установки і цінності на основі сучасних наукових знань з психології сексуальності, які дадуть можливість зберегти своє сексуальне і репродуктивне здоров'я.
Умови допуску до підсумкового контролю	Для допуску до підсумкового контролю (залік) студент повинен мати оцінки за відповіді (відмінну/добру/задовільну) на семінарських заняттях – мінімум 5 балів; отримати мінімальний задовільний бал за письмову самостійну роботу - мінімум 5 балів, отримати мінімальний задовільний бал за написання контрольної роботи – мінімум 5 балів, а також засвоїти матеріал, що винесені на самостійне опрацювання – мінімум 5 балів. Позитивні оцінки за тестування на платформі d-learn – 80 балів. Загальна сума - 100 балів.

### **7. Політика курсу**

Політика курсу «Психологія сексуальності» передбачає відвідування лекційних та семінарських занять, передачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, підготувати презентацію, написати самостійну роботу у письмовій формі). У випадку невиконання навчального плану з дисципліни або незадовільної оцінки на заліку студент має можливість передачі заліку за талоном №2, у разі незадовільної оцінки пропонується передача за талоном №3 з комісією. Якщо спроби не дали позитивного результату, викладач пропонує студентові повторно вивчення дисципліни.

## 8. Рекомендована література

1. Carroll J. Sexuality Now: Embracing Diversity . 2 edition. — Thomson Wadsworth, 2006. — 745 p.
2. Crooks R.L., Baur K. Our Sexuality. Wadsworth Publishing. 2010. — 704 p.  
<http://www.refmaniya.org.ua/psycholog-ya/shlyachi-ta-prinsipi-zdysnennya-statevogo-vichovannya>
3. Fedyk O. Gender as an axiological Construct Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки. Серія «Філософія». Івано-Франківськ. - 2018. - Вип.21. - С.101-107.  
<http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/6795>
4. Fedyk O. Sexual culture of youth as a psychological problem. Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія.-Івано-Франківськ:Вид-во ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імен Василя Стефаника», 2015.- Вип.20.-Ч.2.-С. 227-232
5. Fedyr O. Modern Teenager (Highlander) and Sex. Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National Universiti/ Volume 1, Namber 2,3 – 2014. - P.60-64
6. Hupalovska V. CHAPTER 4. PERSON'S SEXUAL SCRIPTS IN THE CONTEXT OF HOME SEX EDUCATION. PERSONALITY IN SOCIETY: PSYCHOLOGICAL MECHANISMS OF ACTIVITY. Liha-Press. 2020. P. 5375. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-209-1/53-75> .
7. Hupalovska V.A. Duchowost w seksualnosci czlowieka // Pedagogical and psychological science: development prospects in countries of Europe at the beginning of the third millennium : Collective monograph. Volume 2. Riga : Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2018. – P. 87-103. Режим доступу : [http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25487/1/N\\_Dyka\\_V\\_Mykytenko\\_PPS\\_V2\\_IP\\_PO\\_UK.pdf](http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25487/1/N_Dyka_V_Mykytenko_PPS_V2_IP_PO_UK.pdf)
8. McAnulty Richard D., Burnette M. Michele. Sex and Sexuality. Praeger Perspectives. 2006. — 982 p.
9. Акімова Л. Н. Психологія сексуальності / Л.Н. Акімова. - Одеса: СМІЛ, 2005. – 198с.
10. Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. – К.:Арістей,2003.-312 с.
11. Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: Підручник.- К.:Академвидав, 2009.- 304  
[https://pidru4niki.com/1584072036123/psihologiya/psihologiya\\_seksualnosti](https://pidru4niki.com/1584072036123/psihologiya/psihologiya_seksualnosti)
12. Кочарян Г.С. Современная сексология. – К.: Ника-Центр, 2007. – 400 с.
13. Кришталь В.В., Григорян С.Р. Сексология в 4 частях. – Харьков: Академия сексологических исследований , 1999. – 1152 с.
14. Предмет та завдання медичної сексології. Історія становлення і розвитку медичної сексології. Сексуальне здоров'я. /Методичні вказівки /Георгієвська Н.В., Кришталь В.Є., ХНМУ, 2013, -10 с.
15. Сексопатологія (сексологія): підручник (ВНЗ IV р. а.) / Є.В. Кришталь, Б.М. Ворнік., 2014. – Харків: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 544 с.

16. Сексопатологія (чоловіків та жінок) /Методичні вказівки /Георгієвська Н.В., Кришталь В.Є., ХНМУ, 2013,- 25 с.
17. Сексуальна адаптація та її рівні. Терапія та профілактика сексуальних розладів. /Методичні вказівки /Георгієвська Н.В., Кришталь В.Є., ХНМУ, 2013, -10 с.
18. Становлення і формування сексуальності людини. Анатомо-фізіологічні основи сексуальності. Сексуальна гармонія. /Методичні вказівки / Кожина Г.М., Георгієвська Н.В., Кришталь В.Є., ХНМУ, 2013, 14 с.
19. Статеве виховання. Навчальний посібник з питань здійснення статевого виховання дітей від народження до юнацького віку. – Миколаїв: «Прінт-Експрес», 2010; Доступно за посиланням:
20. Федик О.В. Психологічні основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія» /Редагування та упорядкування О.В.Федик. – Івано-Франківськ: Плай, 2019. – 195 с. (Доповнене та перевидане).
21. Формування сексуальної культури молоді / [Балакірева О.М., Галустян Ю.М., Корегін О.Я. та ін.] – К. : Державний інститут проблем сім'ї та молоді, Український ін-т соціальних досліджень, 2004. – 132 с.
22. Фрейд З. Очерки по психологи сексуальности. – Харьков, из-во «Фолио», 2000.

**Викладач: Федик Оксана Василівна**